

**Niet-bindende Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening
nr. 2015-066 d.d. 5 maart 2015**

(mr. J. Wortel, voorzitter en mr. J.J. Guijt, secretaris)

Samenvatting

Klacht tegen tussenpersoon. De gekoppelde klacht tegen de aanbieder van de effectenlease-overeenkomst is gepubliceerd onder nummer [2015-064] en de klacht tegen (de rechtsopvolger van) de kredietverstrekker is gepubliceerd onder nummer [2015-065]

Consument heeft op advies van de tussenpersoon in 2001 een doorlopend kredietovereenkomst en een effectenlease-overeenkomst gesloten ter herfinanciering van haar bestaande schulden. Consument heeft diverse klachten geuit tegen Aangeslotene. De Commissie verwerpt het standpunt van Aangeslotene dat de klacht ten onrechte tot haar is gericht. De Commissie oordeelt dat Aangeslotene door te adviseren tot, en bemiddelen bij, de effectenlease-overeenkomst en de doorlopend kredietovereenkomst jegens Consument is tekortgeschoten. Nu Consument door het advies van Aangeslotene niet in een nadeliger positie is gekomen dan waarin zij zich feitelijk bevond ten tijde van het sluiten van de overeenkomsten, wordt de vordering van Consument afgewezen.

Consument,

tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid ANWB B.V., gevestigd te 's-Gravenhage, hierna te noemen Aangeslotene.

I. Procedure

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:

- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- het door Consument ondertekende vragenformulier met bijlagen, ingekomen 15 november 2013;
- de door de gemachtigde van Consument ondertekende verklaring d.d. 17 december 2013;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene;
- de brief van Aangeslotene van 3 februari 2015.

De Commissie betreft in de beoordeling tevens hetgeen partijen naar aanleiding van de hierna te noemen brief van de voorzitter van de Geschillencommissie van 17 juli 2014, aan de Commissie hebben medegedeeld. De Commissie heeft vastgesteld dat tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening niet tot oplossing van het geschil heeft geleid en dat beide partijen het advies van de Commissie als niet-bindend zullen aanvaarden.

De Commissie heeft voorts vastgesteld dat het geschil zich leent voor schriftelijke afdoening als bedoeld in artikel 37 van haar Reglement. Ter zake van de hierna te vermelden feiten heeft Consument klachten ingediend tegen - de rechtsopvolgers van - I) de aanbieder van de effectenlease-overeenkomst, II) de tussenpersoon die heeft geadviseerd en III) de kredietverstrekker. De Commissie heeft deze klachten gelijktijdig maar niet gevoegd behandeld en doet in elke zaak afzonderlijk uitspraak.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

- 2.1 Voor advies inzake de herfinanciering van haar schulden bij Finata Bank, Comfort Card en Visa Card ten bedrage van in totaal NLG 48.845,- (€ 22.165,-) heeft Consument zich in 2001 gewend tot Unigarant N.V., toen handelende onder de naam ANWB Assurantiën. Daarop is Consument het onder die handelsnaam aangeboden product LeenEffect aanbevolen. Dit product bestaat uit een combinatie van een doorlopend krediet bij CMV Bank B.V. (hierna: CMV Bank) van NLG 49.000,- (€ 22.235,-) en een effectenleaseovereenkomst ('het Effectenleaseplan' met contractnummer [..I..]) bij Aegon Financiële Diensten B.V. (hierna: AFD).
- 2.2 In de door, althans onder de naam van, ANWB Assurantiën uitgegeven brochure over het LeenEffect staat, voor zover hier relevant:
"Met Leeneffect van ANWB Assurantiën kunt u tegelijk geld lenen en beleggen. Dit lijkt op het eerste oog misschien wat tegenstrijdig, maar dat is het zeker niet. U betaalt slechts de maandelijkse rente over het bedrag dat u heeft opgenomen, aangevuld met een maandtermijn voor het Effectenleaseplan. Met deze maandtermijn wordt een zeer solide aandelenpakket gekocht. Daarmee bouwt u gedurende de looptijd een fors kapitaal op waarmee het krediet in één keer kan worden afgelost."
- 2.3 Consument heeft de overeenkomst LeenEffect op 30 april 2001 ondertekend. Daarvóór - bij brief van 17 april 2001 - had Consument CMV Bank reeds opdracht gegeven om ten laste van het Leeneffect haar onder 2.1 genoemde schuldeisers in totaal NLG 48.845,- (€ 22.165,-) te betalen. Door uitvoering van deze opdracht zijn de schulden van Consument bij de onder 2.1 genoemde schuldeisers afgelost. Daarnaast werd een bedrag van NLG 155,- (€ 70,-) overgemaakt op de bankrekening van Consument.
- 2.4 Consument heeft op 17 april 2001 een aanvraagformulier voor het Effectenleaseplan van AFD ondertekend. In het aanvraagformulier staat, voor zover hier relevant vermeld:
"Aanvrager wil gaan beleggen in effecten door middel van effectenlease om daarmee [haar] Doorlopend Krediet bij ANWB Assurantiën uiterlijk na 15 jaar af te lossen."
- 2.5 AFD heeft Consument vervolgens de overeenkomst Effectenleaseplan toegezonden die Consument heeft ondertekend en geretourneerd. Het Effectenleaseplan bevat de volgende kenmerken die in de overeenkomst ook vermeld zijn:
  - AFD belegt voor rekening en risico van Consument € 7.706,02 in aandelen ABN AMRO, AHOLD, Koninklijke Olie en ING;
  - AFD leent dit bedrag aan Consument tegen een maandelijks te betalen rente die 10,50 % per jaar bedraagt;
  - de overeenkomst heeft een looptijd van vijftien jaar;
  - Consument kan de overeenkomst na 90 maanden dagelijks met onmiddellijke ingang en zonder dat een boeterente verschuldigd is beëindigen;
  - na 15 jaar wordt Consument eigenaar van de aandelen;

- de verschuldigde maandtermijn bestaat uit rente en aflossing waardoor de lening na vijftien jaar afgelost zal zijn.
- 2.6 Het Effectenleaseplan zal - na een looptijd van 15 jaar - expireren op 1 mei 2016. Consument betaalt maandelijks aan AFD een vast bedrag van € 89,72 aan rente (over de lening van € 7.706,02 waarvoor een aandelenpakket is aangekocht), aflossing en administratiekosten.
- 2.7 Consument heeft op 16 juli 2013 een klacht bij Kifid ingediend. Bij brief van 20 november 2013 heeft de Ombudsman Financiële Dienstverlening Consument niet-ontvankelijk geoordeeld in haar klacht tegen Aangeslotene. De voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening heeft nadien als zijn voorlopig oordeel aan partijen medegedeeld dat de Commissie de klacht in behandeling kan nemen.

3. Vordering, grondslagen en verweer

- 3.1 Consument vordert vernietiging van het Leeneffect en vordert voorts hoofdelijke veroordeling van Aangeslotene, de aanbieder van de effectenlease-overeenkomst en de verstrekker van het doorlopend krediet tot vergoeding van haar schade, die volgens Consument bestaat uit (ten minste 80% van):
  - de rente over het doorlopend krediet en de aflossing daarvan, door Consument begroot op € 22.595 aan periodieke betalingen tot 1 maart 2014 alsmede een eenmalige betaling (ten laste van een oudedagsvoorziening) ad € 12.465,00
  - het bedrag dat Consument heeft betaald als inleg voor het Effectenleaseplan, door Consument tot 1 maart 2014 begroot op € 13.661,88.Daarnaast vordert Consument een vergoeding voor juridische kosten (begroot op zeven punten volgens het Liquidatietarief rechtbanken en hoven) en wettelijke rente.
- 3.2 Deze vordering steunt, naar de Commissie begrijpt en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen:
  - Het Leeneffect is overduidelijk een combinatieproduct: een lening met beoogde aflossing door middel van effectenlease. Hierdoor is de zorgplicht van alle betrokken dienstverleners verzwaard.
  - Consument stelt dat het aan het tekortschieten van Aangeslotene is te wijten dat zij bij het aangaan van het Leeneffect heeft gedwaald doordat misleidende informatie is verstrekt, om welke reden de overeenkomst moeten worden vernietigd.
  - In ieder geval heeft Aangeslotene bij het aanbieden en het afsluiten van de overeenkomst haar zorg- en informatieplicht verzaakt, zodat zij jegens Consument toerekenbaar is tekortgeschoten of onrechtmatig heeft gehandeld en de daardoor door Consument geleden schade moet vergoeden. Consument heeft het Leeneffect afgesloten met als doel haar bestaande schuldenlast van ongeveer NLG 49.000,- omlaag te brengen met aflossing in 15 jaar. In maart 2014 was de stand van zaken dat Consument uit hoofde van de effectenleaseovereenkomst € 13.661,88 had betaald en aan de kredietverlener ruim € 35.000,- waarvan € 22.595 rente, terwijl van de lening nog € 9.769,- moet worden afgelost en het ernaar uitziet dat de opbrengst van het Effectenleaseplan ontoereikend zal zijn om het restant van de lening af te lossen. Hierdoor is de inmiddels AOW-gerechtigde Consument genoodzaakt geworden na haar pensionering te blijven doorwerken.

3.3 Op de stellingen die Aangeslotene tot verweer heeft opgeworpen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. Beoordeling

- 4.1 Consument is in haar stukken onvast in de aanduiding van de rechtspersonen tegen wie de klacht is gericht, waar tegenover staat dat ook in de stukken die in antwoord op de klacht zijn ingediend – verweer en dupliek – een niet altijd overzichtelijke opeenvolging van rechtspersonen zichtbaar is. Niettemin blijkt uit de klacht voldoende duidelijk dat Consument beoogt (ook) ANWB Assurantiën in het geding te betrekken. Aan de registers van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening ontleent de Commissie dat de Aangesloten instelling ANWB B.V. zich bedient van de handelsnaam ANWB Assurantiën. Aangezien tussen partijen vaststaat dat Aangeslotene in de desbetreffende periode heeft toegelaten dat Unigarant N.V. zich in haar contacten met consumenten van de handelsnaam van Aangeslotene bediende, terwijl ook het aan Consument geadviseerde LeenEffect onder die naam werd aangeboden, verwerpt de Commissie het standpunt van Aangeslotene dat de klacht ten onrechte tot haar is gericht.
- 4.2 De gemachtigde van Consument stelt dat ter zake van de door Aangeslotene geadviseerde producten sprake is van een combinatieproduct. Naar het oordeel van de Commissie is in het onderhavige geval evenwel sprake van twee separate rechtsverhoudingen: de Effectenleaseplan-overeenkomst met AFD en de doorlopend kredietovereenkomst met CMV Bank. Consument heeft voorts onvoldoende aannemelijk gemaakt dat de kredietverlening onderdeel is van de effectenlease-constructie. Voor zover de vordering tegen Aangeslotene berust op de stelling dat Aangeslotene hoofdelijk aansprakelijk is voor de tekortkoming(en) van de andere financiële instellingen tegen wie Consument een klacht heeft gericht, berust zij op een onjuist begrip van ‘dezelfde schade’ als bedoeld in artikel 6:102 BW. De vordering van Consument jegens Aangeslotene ter zake van het door de kredietverstrekker verstrekte krediet en het door AFD aangeboden Effectenleaseplan moet derhalve worden afgewezen.
- 4.3 Voor zover Consument vernietiging vordert van de effectenlease-overeenkomst en de doorlopende kredietovereenkomst, geldt dat het beroep op dwaling niet jegens Aangeslotene kan worden gedaan nu Aangeslotene geen partij is bij deze overeenkomsten.
- 4.4 Consument heeft zich tot Aangeslotene gewend met een verzoek om advies. Aangeslotene was als adviseur en (krediet)bemiddelaar krachtens art. 7:401 BW jegens Consument gehouden de zorg te betrachten die van een redelijk bekwaam en redelijk handelend adviseur verwacht moet kunnen worden. Aan die maatstaf voldoet het bij 2.1 hiervoor genoemde advies niet. Het verzoek om advies – in dit geval met het oog op herfinanciering van bestaande schulden op zodanige wijze dat Consument op lagere lasten en/of grotere zekerheid aangaande ter termijn van aflossing kon rekenen – bracht naar zijn aard mee dat Consument binnen een zekere periode een voor haar dwingende doelstelling zou moeten behalen. Aangeslotene diende derhalve tot uitgangspunt te nemen dat een bepaalde, vaste verhouding tussen (debet)rente en rendement voor Consument wezenlijk was. Een advies waarin effectenlease is opgenomen, kan per definitie niet aan dit vereiste voldoen, gelet op de onzekerheid aangaande koersontwikkelingen die aan effectenlease verbonden is.

- 4.5 Het voorgaande klemt in dit geval temeer omdat aannemelijk is dat Aangeslotene uit van Consument ontvangen gegevens heeft kunnen opmaken dat zij de (door middel van effectenlease verkregen) beleggingen niet over een zodanig lange periode zou kunnen aanhouden dat eventuele koersverliezen naar redelijke verwachtingen weer zouden worden ingehaald, en zelf niet over middelen beschikte om een tegenvallend resultaat van de effectenleaseconstructie zonder problemen op te vangen.
- 4.6 Door het adviseren tot, en bemiddelen bij, het Leeneffect is Aangeslotene derhalve jegens Consument tekortgeschoten.
- 4.7 Gelet op het voorgaande dient de Commissie te beoordelen of de door Consument gevorderde schade met betrekking tot de effectenlease-overeenkomst en de doorlopende kredietovereenkomst voor vergoeding in aanmerking komt. De Commissie gaat ervan uit dat Consument haar destijds bestaande leningen zou hebben behouden indien Aangeslotene zich van het ondeugdelijke advies zou hebben onthouden. Dan laat de bij Consument opgetreden schade zich begroten als het verschil tussen de bedragen die zij zonder het ondeugdelijke advies zou zijn blijven betalen aan de drie onder 2.1 genoemde instellingen en de bedragen die Consument ten gevolge van het door Aangeslotene geadviseerde Leeneffect verschuldigd is geworden en voor zover van toepassing uit Leeneffect heeft ontvangen. Nu de aan de Commissie overgelegde stukken een nauwkeurige schadebegroting onmogelijk maakt, zal de Commissie de schade op de voet van artikel 6:97 BW begroten. De Commissie zal die berekening maken over de periode van aangaan van de nieuwe overeenkomsten tot en met 5 november 2013 (te weten een periode van 150 maanden), nu zich over de periode nadien onvoldoende informatie in het dossier bevindt voor een begroting van de schade en Consument rond die datum in de gelegenheid is gesteld de overeenkomst met AFD te beëindigen. De eventuele rente- en koersrisico's komen vanaf die datum voor rekening van Consument.
- 4.8 Uit de overgelegde stukken volgt dat Consument tot en met 5 november 2013, 150 maanden na het aangaan van de overeenkomst, in verband met de effectenlease-overeenkomst € 13.458,- aan AFD heeft voldaan. Aan dividend is door AFD ten behoeve van Consument € 718,76 op grond van artikel 11 van het Effectenleaseplan op rekeningnummer 520528816 ten name van AAGUS FSG N.V. overgemaakt en € 1.027,63 op het door Consument opgegeven bankrekeningnummer, in totaal derhalve € 1.746,39. De waarde van de aandelen bedroeg blijkens de brief van AFD van 12 november 2013 op die datum € 3.331,50. Nu Consument dit bedrag niet gemotiveerd heeft betwist, gaat de Commissie van deze bedragen uit. Consument heeft op de effectenlease-overeenkomst per 5 november 2013 derhalve een verlies geleden van € 8.362,11.
- Op grond van artikel 2 van de doorlopend kredietovereenkomst bij CMV Bank was Consument aan rente 8,4 % per jaar verschuldigd over het geleende bedrag (€ 22.235,-), derhalve € 1.867,- per jaar (of te wel € 155,58 per maand). Daarnaast is Consument € 15,- per maand verschuldigd geworden voor de verplicht gesloten overlijdensrisicoverzekering.
- 4.9 Voordat Consument het advies van Aangeslotene heeft opgevolgd (op 17 april 2001) was zij leningen aangegaan ten bedrage van NLG 48.845,- (€ 22.165,-), welk bedrag ten laste van het Leeneffect is afgelost.
- De gemachtigde van Consument heeft medegedeeld dat Consument over deze schulden naar schatting 1,5% rente per maand verschuldigd was, derhalve 18% op jaarbasis. Dat

betekent dat Consument aan rente over deze leningen ongeveer € 3.990,- per jaar (oftewel € 332,50 per maand) verschuldigd was.

- 4.10 Voor de leningen die Consument had lopen vóórdát Aangeslotene haar adviseerde het Leeneffect aan te gaan, zou zij over een periode van 150 maanden aan rente € 49.875,- (150 x € 332,50) verschuldigd zijn geworden. Er bestond in deze situatie geen duidelijkheid over de wijze en het moment waarop Consument de leningen zou aflossen. Na het advies is Consument aan rente voor de doorlopend kredietovereenkomst tot en met 5 september 2013 € 23.337,- (150 x € 155,58) verschuldigd geworden en voor de overlijdensrisicoverzekering € 2.250,- (150 x € 15,-). Het verlies op de effectenlease-overeenkomst bedroeg op 5 november 2013 € 8.362,-. (150 maanden rente, aflossing en administratiekosten minus waarde van de aandelen op 5-11-2013)
- 4.11 Uit het voorgaande volgt dat het verlies dat Consument op het Effectenleaseplan heeft geleden minder groot is dan het rentevoordeel dat Consument heeft behaald door het door Aangeslotene geadviseerde Leeneffect. De Commissie merkt nog op dat onduidelijk is hoe de rente – die variabel was- zich in deze periode zou hebben ontwikkeld. De Commissie acht evenwel aannemelijk dat de bandbreedte tussen de rente op de CMV Bank lening en de rente op de drie ‘oude’ leningen ook bij een wijzigende rente ongeveer gelijk is gebleven.
- 4.12 De debetstand op de rekening bij Interbank (die volgens Consument € 9.769,- bedraagt) en de door Consument gedane aflossing (ten bedrage van € 12.465,-) op de door CMV Bank verstrekte lening door een deel van haar oudedagsvoorziening aan te spreken, zijn - anders dan Consument suggereert - geen schadeposten maar betreffen bij elkaar opgeteld de leningen die Consument bij aanvang van de geadviseerde constructie had. Dat is geen schadepost nu ook in de oude situatie op deze leningen niet werd afgelost. Bovendien is gesteld noch gebleken dat Consument zich in de nieuwe situatie gedwongen voelde haar oudedagsvoorziening aan te spreken om eerder af te lossen dan zij in de oude situatie zou hebben gedaan. Ook in de oude situatie had Consument overigens de keus haar oudedagsvoorziening aan te spreken om de drie leningen (gedeeltelijk) af te lossen.
- 4.13 Het feit dat door Aangeslotene de indruk is gewekt dat door het aangaan van de Leeneffect overeenkomst de schulden van Consument na 15 jaar afgelost konden worden kan niet leiden tot schadevergoeding nu Consument door het advies van Aangeslotene niet in een nadeliger positie is gekomen dan waar zij zich feitelijk in bevond ten tijde van het sluiten van de overeenkomst. De vordering van Consument moet derhalve worden afgewezen. De overige stellingen van partijen kunnen niet tot een andere beslissing van de zaak voeren en behoeven derhalve geen afzonderlijke bespreking.

5. Beslissing

De Commissie wijst bij niet-bindend advies de vordering van Consument af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht-1/4#stappen-plan.